

Oslo, 1. oktober 2009

Det Kongelige Helse- og omsorgsdepartement
Email: postmottak@hod.dep.no
Boks 8011 Dep
0030 OSLO

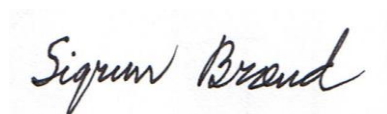
Høringsuttalelse - Forslag til ny Strålevernforskrift fra Foreningen for el-overfølsomme (FELO)

Vi viser til høringsbrev fra HOD datert 29.06.2009 om strålevern og bruk av stråling og til forslaget til ny strålevernforskrift.

FELO anbefaler at:

- 1) Forslag til ny §34 må trekkes. Forskriften må ikke overføre ansvar for å sette grenseverdier til en internasjonal kommisjon slik som foreslått, men klart identifisere hvilket forvaltningsorgan i Norge som skal anbefale grenseverdier for vårt strålingsmiljø.
- 2) Revisjonen av Strålevernforskriften bør utsettes og gå parallelt med EU's pågående prosess for revurdering av gjeldende felles grenseverdier.

Solveig Glomsrød
leder
(sign.)



Sigrun Brænd e.f.
sekretær

Vedlegg:
Forslag til ny forskrift om strålevern og bruk av stråling (Strålevernforskriften):
Høringsuttalelse fra Foreningen for el-overfølsomme

Forslag til ny forskrift om strålevern og bruk av stråling (Strålevernforskriften):

Høringsuttalelse fra Foreningen for el-overfølsomme

Foreningen for el-overfølsomme (FELO) har 500 medlemmer med så store helseskader av stråling fra ikke-ioniserende stråling at deltakelse i arbeidsliv, utdanning og sosiale sammenhenger blir sterkt redusert. Antallet med helseskader fra elektromagnetiske felt (EMF) er sterkt økende, i Norge og mange andre land. Særlig har den raske utbyggingen av trådløs teknologi skapt en uholdbar situasjon for mange mennesker, og tiltak i private hjem og på arbeidsplasser er ikke lenger tilstrekkelig for å demme opp for vekst i helseskader, sykefravær og behov for trygd.

FELO har gjennom over ett tiår varslet helsemyndighetene om at gjeldende grenseverdier ikke er satt på et helsefaglig grunnlag og viser til The Bioinitiative Report (2007 / www.bioinitiative.org) hvor et internasjonalt team av forskere redegjør for over 1000 vitenskapelige arbeider som underbygger forekomst av biologiske og helsemessige effekter av stråling.

Foreningen for el-overfølsomme har følgende anbefalinger når det gjelder revisjon av Strålevernforskriften;

- 1) Forslag til ny § 34 må trekkes. Forskriften må ikke overføre ansvar for å sette grenseverdier til en internasjonal kommisjon slik som foreslått, men klart identifisere hvilket forvaltningsorgan i Norge som skal anbefale grenseverdier for vårt strålingsmiljø.
- 2) Revisjonen av Strålevernforskriften bør utsettes og gå parallelt med EUs pågående prosess for revurdering av gjeldende felles grenseverdier.

Ad 1)

Vår kritikk av forslaget til ny Strålevernforskrift retter seg primært mot ny § 34 *Grenseverdier mv. for eksponering av personer*. I følge ny § 34 heter det at, sitat: ”Grenseverdier innen optisk stråling og elektromagnetiske felt gitt i Guidelines on limited exposure to Non-Ionizing Radiation fra den Internasjonale kommisjonen for beskyttelse mot ikke-ioniserende stråling (ICNIRP 7/99) skal følges.” Den internasjonale komiteen det er snakk om, er International Commission for Non-Ionizing Radiation Protection (ICNIRP), nedsatt av WHO.

FELO kan ikke se noen grunn til at Helse- og omsorgsdepartementet skal flytte ansvaret for å sette grenseverdier fra norske forvaltningsorgan til en internasjonal kommisjon (ICNIRP) som nå har mistet mye av sin tillit internasjonalt. At ICNIRP er i ferd med å miste tillit kommer tydelig til uttrykk i EU-parlamentets resolusjon av 2. april 2009 (2008/ 2211 (INI)), vedtatt med 559 mot 22 stemmer, se

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&language=EN&reference=P6-TA-2009-0216>

Her heter det at:

- Det er nødvendig å revurdere det vitenskapelige grunnlaget for, og tilstrekkeligheten av, dagens strålegrensener. (Punkt 1)
- Forskning har funnet meget skadelige virkninger av elektromagnetiske felt selv på meget lave eksponeringsnivåer som ligger langt under dagens eksponeringsgrenser. (Punkt 2)
- Den generelle eksponeringen for elektromagnetiske felt må reduseres. (Punkt 3)

Som bakgrunn for disse anbefalingene viser EU-parlamentets resolusjonen til at ”flere nasjonale og regionale myndigheter i Kina, Sveits, Russland og i minst 9 EU-medlemsland har satt egne preventive eksponeringsgrenser som er lavere enn de som legges til grunn av EU-kommisjonen.”

Forslaget til ny Strålevernforskrift legger opp til at Norge må endre forskriftens § 34 for å sette slike preventive grenseverdier som er strengere enn ICNIRPs anbefalinger. Som ICNIRP selv redegjør for i sine retningslinjer, finnes det ikke vitenskapelig grunnlag for å etablere sikre grenseverdier for langtidseksponering fra ikke-ioniserende stråling. At Norge hittil har fulgt ICNIRPs anbefaling, er ensbetydende med at vi de facto ikke har hatt grenseverdier som tar hensyn til annet enn kortsiktig oppvarming av kroppsvev. Det er uklart hvordan HOD ser folkehelseaspektet ivaretatt med denne ordningen og dessuten vil innføre automatikk i vår miljøforvaltning når det gjelder elektromagnetiske felt og særlig trådløs teknologi hvor eksponeringen øker dramatisk.

Til orientering kan nevnes at de preventive grenseverdier som mange land og regioner i Europa/EU nå har satt, ligger 1000 til 10 000 ganger under den verdien som ICNIRP anbefaler. FELO ser med bekymring på at ICNIRP, bestående av utnevnte forskerrepresentanter, skal revidere sine egne, tidligere anbefalinger. Erfaringer med tilsvarende miljøregulering hvor sterke næringsinteresser er involvert (tobakkskader) viser dessuten at forskere kan stå under sterkt press og vegre seg for å stå frem og signalisere skader – og videre at næringsinteressene har manipulert kunnskapsprosessen sterkt. Dette er grundig dokumentert, og regulering av strålingsmiljøet bør innrettes slik at det tar hensyn til slik adferd.

Vår klare anbefaling er derfor at § 34 endres og at følgende tekst utgår:

”Grenseverdier innen optisk stråling og elektromagnetiske felt gitt i Guidelines on limited exposure to Non-Ionizing Radiation fra den Internasjonale kommisjonen for beskyttelse mot ikke-ioniserende stråling (ICNIRP 7/99) skal følges.”

FELO ber Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) klargjøre i hvilket forvaltningsorgan reguleringsmyndigheten skal ligge. Ved behov for å flytte det forvaltningsmessige ansvaret for regulering av ikke-ioniserende stråling og helse fra Statens strålevern, er det mulig å overføre ansvaret til Helsedirektoratet. En slik løsning ble valgt i Storbritannia, der seksjonen innen National Radiation Protection Agency med ansvar for helsevirkninger ble tatt inn i det britiske helsedirektoratet. Framfor å flytte reguleringsansvaret til en internasjonal kommisjon, vil man da oppnå at ansvarsområdet knyttes direkte til helseforvaltningen. Et annet alternativ er SFT.

Ad 2)

EU-parlamentet, EU-parlamentets helse- og forurensnings komité, EU-kommisjonen og EUs miljøvernmyndighet EEA vurderer i disse dager hvorvidt ICNIRPs anbefaling av grenseverdier er egnet til å beskytte EUs innbyggere mot helseskader fra ikke-ioniserende stråling (EMF).

Vi anmoder derfor Helse- og omsorgsdepartementet om å utsette revisjonen av Strålevernforskriften i påvente av en avklaring med hensyn til den pågående prosessen i EUs organer når det gjelder kunnskapsstatus og behovet for nye grenseverdier for ikke-ioniserende stråling. Det kan være fruktbart å koordinere revisjonen av forskriften bedre med det arbeidet som foregår i EUs organer for å dra nytte av den fagkunnskapen EUs organer har innenfor det ikke-ioniserende fagfeltet.